

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2021

Virrat

Sisällys

1.	Katsaus vuoteen 2021	2
2.	Tarkastuslautakunnan toiminta.....	3
3.	Yleistä vuodesta 2021.....	5
4.	Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutuminen.....	7
4.1.	Kaupunginhallitukselle asetetut vuositavoitteet.....	8
4.2.	Perusturvalautakunnalle asetetut vuositavoitteet.....	9
4.3.	Sivistyslautakunnalle asetetut vuositavoitteet.....	10
4.4.	Teknisten palveluiden lautakunnalle asetetut vuositavoitteet	11
4.5.	Merikanto-opistolle asetetut vuositavoitteet	12
5.	Konserni ja tytäryhtiöt	13
6.	Tarkastuslautakunnan arviointi tavoiteasetannasta ja toteumien raportoinnista tilinpäätöksessä.....	17
7.	Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle	18
8.	Allekirjoitukset.....	19

1. Katsaus vuoteen 2021

Vuonna 2021 toimintaan on edelleen vaikuttanut koronapandemia. Viime vuoden aikana koronatilanne oli hyvin vaihteleva ja sillä oli myös vaikutuksia palvelutuotantoon. Myös erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämiseen koronalla on ollut vaikutusta. Tarkastuslautakunta jatkoi kokousten pitämistä ns. hybridikokouksina.

Toimintavuonna järjestettiin kuntavaalit, jonka myötä myös tarkastuslautakunnan kokoonpanoon tuli muutosta. Kuntavaaleja siirrettiin huhtikuulta kesäkuulle koronatilanteen pahentuessa keväällä, ja näin ollen uudet luottamushenkilöt pääsivät aloittamaan kautensa hieman alkuperäistä myöhemmin 1.8.2021. Tarkastuslautakunnan jäsenmäärään tuli muutosta, sillä jäsenmäärä lisääntyi yhdellä jäsenellä.

Koronatilanteen aiheuttaman huolen ja epävarmuuden joukkoon on mahtunut myös positiivisia ja hyviä asioita. Yhtenäiskoulu valmistui toukuussa ja oppilaat pääsivät aloittamaan syyslukuksen uudessa koulussa. Yhtenäiskoulu antaa hyvät puitteet opiskelulle mutta myös erilaisten tilaisuuksien järjestämiselle ja harrastustoiminnalle.

Kunnan elinvoimatekijöihin on satsattu tietoisesti viime vuosina ja Virtain elinvoimaisuuden ja Virroilla asumisen houkuttelevuuden lisäämiseksi valtuustossa hyväksyttiin jo keväällä 2020 elinvoimapaketti, joka oli voimassa myös toimintavuonna. Elinvoimapaketin myötä vauvaraha nostettiin 4000 euroon, virtolaisia korkeakouluopiskelijoita kannustettiin 400 euron stipendillä, tarjottiin maksutonta opiskelija-asumista sekä tarjottiin yritysten käyttöön asuntoja 50 % alennuksella määräaikaisena kokeiluna.

Paikkakunnan elinvoimaisuuden kannalta myös lukio ja toisen asteen koulutus ovat välttämättömiä. Lukio uudisti toimintaansa ja tarjolla on erilaiset linjat mm. lääketieteen ja tekniikan sekä kielten ja kansainvälisyyden saralla. Virtain lukio tukee myös Nuori Yrittäjä -opintoja. Kaupunki tekee myös tiivistä yhteistyötä Tredun ja TAMK:n kanssa.

Virtain kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden kuntastrategian joulukuussa 2021. Tämä arviointikertomus pohjautuu kuitenkin vielä aiempaan strategiaan. Arviointikertomuksen tarkoituksena on toimia valtuustolle kehittämistyökaluna. Tarkastuslautakunnan kannanotot ja kysymykset löytyvät sekä tavoitteiden toteutumien käsittelystä että tarkastuslautakunnan yleisestä yhteenvedosta koskien yleistä tavoiteasetantaa.

Tarkastuslautakunta kiittää luottamushenkilöitä kunnan johtoa ja henkilökuntaa sekä tarkastuslautakunnassa vierailleita asiantuntijoita ja sihteeriä hyvästä yhteistyöstä.

Kuva 1. Tarkastuslautakunta

2. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan tehtävä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida, onko kaupungin toiminta ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista.

Tämä arviointikertomus koskee vuotta 2021 ja sisältää tarvittavilta osin koko kaupunkikonsernin toiminnan ja tuloksellisuuden arvioinnin.

Vuonna 2021 pidettiin kuntavaalit, jonka johdosta tarkastuslautakunnalle valittiin uudet jäsenet elokuussa. Samalla tarkastuslautakunnan jäsenmäärää lisättiin yhdellä jäsenellä.

Kaupunginvaltuuston 16.8.2021 § 62 valitseman tarkastuslautakunnan kokoonpano on seuraava:

Jäsen	Varajäsen
Markus Koro, pj.	Taina Niemenmaa
Tapani Heinonen, vpj.	Kari Savinen
Larissa Heinämäki	Kirsti Perähuhta
Sanna Keihänen	Hilkka Suhonen
Markku Lehto	Marko Saarinen
Pirkko Mikkola	Karoliina Liski
Pentti Vaara	Jarkko Mäki

Tarkastuslautakunnan esittelijänä on toiminut 16.8.2021 lähtien puheenjohtaja Markus Koro ja sihteerinä va. hallintopäällikkö Heli Salmi.

Esteellisyydet

Tarkastuslautakunta on valmistellut arviointikertomusta viidessä kokouksessaan. Seuraavat henkilöt ovat olleet esteellisiä, eivätkä näin ollen ole osallistuneet arviointityöhön kohteissa, jossa ovat esteellisiä:

- Markus Koro sivistyslautakunnan jäsen
- Tapani Heinonen kaupunginhallituksen edustaja vanhusneuvostossa
- Larissa Heinämäki Virtain Vuokratalot Oy:n hallituksen varajäsen
- Pentti Vaara Kiinteistö Oy Virtain Veteraanien hallituksen jäsen.

- Kari Savinen (varajäsen), Virtain Yrityspalvelu Oy:n hallituksen jäsen.
- Hilkka Suhonen (varajäsen), lupapalvelulautakunnan jäsen, Liikelaitos Marttisen johtokunnan jäsen.
- Jarkko Mäki (varajäsen), Liikelaitos Marttisen johtokunta.

Tilintarkastajan toiminta

Tarkastuslautakunta on myös kuullut tilintarkastusyhtiö BDO Oy:n JHT tilintarkastaja Ari Virolaista ja Sanna-Mari Pääkköstä tarkastustyön etenemisestä sekä siinä esiintyneistä havainnoista. Keväällä 2022 vastuunalainen tilintarkastaja vaihtui ja uutena vastuunalaisena toimii Minna Ainasvuori. Keväällä 2019 kilpailutettiin Virtain kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuspalvelut sekä kaupungin tytäryhteisöjen tilintarkastuspalvelut vuosille 2019–2020 (optio 2021). Kaupunginvaltuusto valitsi tilintarkastusyhteisöksi BDO Oy:n. Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 22.2.2021 § 16 käyttää tarkastuspalvelusopimuksen optiovuoden 2021.

Sidonnaisuusilmoitukset

Kuntalain (410/2015) 84 §:ssä säädetään sidonnaisuuksien ilmoittamisesta. Säännöksen mukaan kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta. Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Ilmoitusvelvollisuuden pii-

riin kuuluvan luottamustoimen tai tehtävän päättyessä henkilöä koskevat tiedot on poistettava rekisteristä ja tietoverkosta. Tarkastuslautakunta seuraa ja julkaisee sidonnaisuusilmoituksia vuoden mittaan ja tekee koonnin muuttuneista ilmoituksista kaksi kertaa vuodessa. Sidonnaisuusilmoitukset annetaan tiedoksi kaupunginvaltuustolle kerran vuodessa. Sidonnaisuusilmoitukset on annettu tiedoksi kaupunginvaltuustolle 13.12.2021.

Arviointityö kaudella 2021

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2021 10 kertaa. Kuultavina ovat olleet kaupunginjohtaja, talousjohtaja, henkilöstöpäällikkö, kaavoitus- ja kehittämispäällikkö, sosiaali- ja terveysjohtaja, tekninen johtaja, elinvoimapäällikkö sekä Virtain Yrityspalvelu Oy:n, Kiinteistö Oy Virtain Vuokratalojen ja Kiinteistö Oy Virtain Opiskelija-asuntoiloiden toimitusjohtaja.

Tarkastuslautakunnalle järjestettiin kauden alussa koulutusta tarkastuslautakunnan tehtävistä, sidonnaisuusilmoitusten käsittelystä ja arviointitoiminnasta. Koulutuksen järjesti BDO Auditor Oy.

Arvioinnin lähdemateriaalina on käytetty:

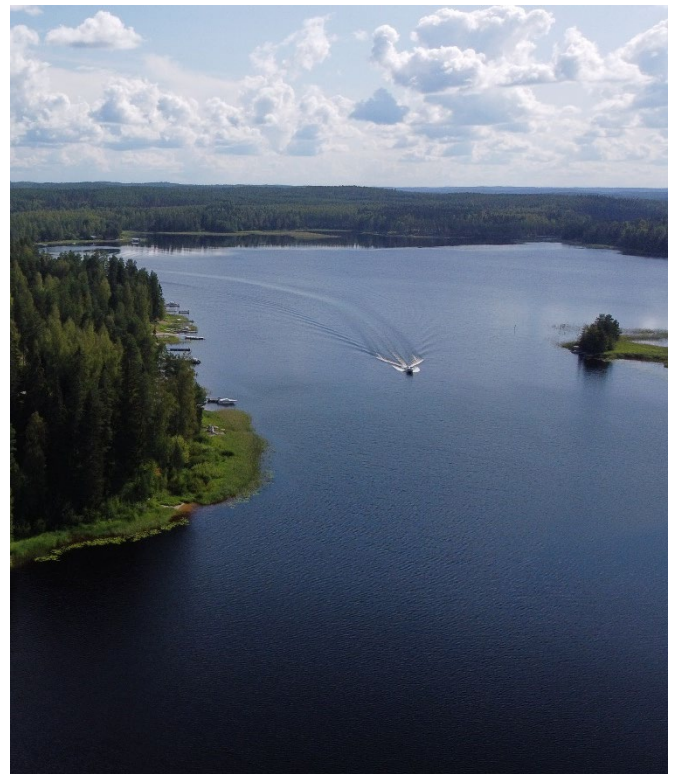
- Talousarvio 2021 sekä aiempien vuosien talousarviot
- Tilinpäätös 2021 sekä aiempien vuosien tilinpäätökset
- Virtain kaupungin strategia vuosille 2018-2021.
- Kuultavina olleet viranhaltijat ja luottamushenkilöt
- Toimielinten pöytäkirjat ja päätökset
- Konserniohje ja omistajapoliittiset periaatteet

Vuoden 2020 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittely

Kaupunginhallitus on antanut vastauksen vuoden 2020 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin. Kaupunginhallitus on antanut talousarvion laadinnan yhteydessä laadintaohjeet. Ohjeessa

on erityisesti kehoitettu kiinnittämään huomiota tavoitteiden asettamiseen, mitattavuuteen sekä jatkumoon talousarvion ja tilinpäätöksen välillä. Kaupunginhallituksen mukaan talousarvion 2022 käsittelyssä tullaan kiinnittämään huomiota eri osastojen tavoitteiden asettamisessa. Tavoitteita ja mittareita määriteltäessä on kiinnitettävä huomioita siihen, että toteutumisen mittaaminen on mahdollisimman yksiselitteistä ja luotettavaa. Jokaisesta strategista tavoitetta kohden tulisi olla 1-2 tavoitetta/toimenpidettä. Tavoitteet ovat väline, jolla kaupunginvaltuusto ohjaa toimintaa. Ehdotuksen laatijat vastaavat siitä, että euromääräinen ehdotus ja tavoitteet vastaavat toisiaan. Suoritemääriin perustuvien tietojen osalta on huomioitava talousarvion ja tilinpäätöksen yhteys – talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutuminen tulee pystyä arvioimaan ja esittämään tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että tavoitteiden ja mittareiden asettamiseen on annettu tarkemmat ohjeet talousarvion laadinnan yhteydessä.

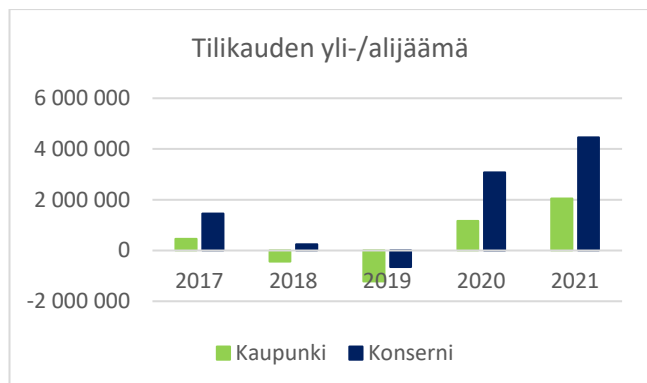

Kuva 2. Ranta-Keituri

3. Yleistä vuodesta 2021

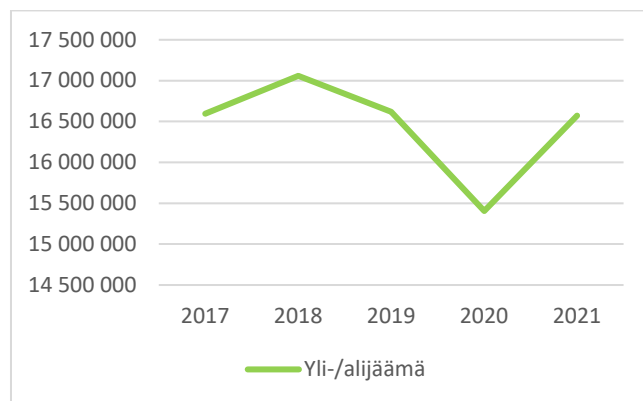
Vuoden 2021 tilinpäätös on ylijäämäinen 2 043 594,34 euroa (vuonna 2020 ylijäämä n. 1,2 milj. euroa). Vuonna 2021 ei toteutunut merkittäviä käyttötalouteen kohdistuvia kertaluonteisia eriä. Yhtenäiskoulun valmistuminen ja muutto aiheutti kertaluonteisia kustannuksia arviolta noin 100 000 euroa. Purkukustannuksia ei toteutunut aikaisempien vuosien tavoin. Koronapandemia aiheutti edelleen kustannusten nousua muun muassa hoitotarvikemenojen sekä koronatestauksen ja -rokotusten johdosta. Vuoden 2021 tilikauden ylijäämään sisältyvä merkittävin kertaluonteinen erä oli Virtain Yrityspalvelu Oy:ltä olevan pääomainsaamisen alaskirjaus 1,1 miljoonaa euroa, joka sisältyy muihin rahoituskuluihin. Rahoitusuotot toteutuivat hieman edellisvuotta alhaisempina, mutta ylittivät talousarvion tason.

Vuoden 2021 ylijäämään vaikuttaa erityisesti verotulojen hyvä toteuma talousarvioon verrattuna. Verotulot ylittivät talousarvion lopulta 2 miljoonalla eurolla. Myös toimintakatteen toteutuminen ennakoitua myönteisemmin edesauttoi positiivisen tuloksen syntymistä. Ulkoiset toimintamenot kasvoivat kuitenkin koko kaupungin osalta noin 3 miljoonaa euroa (4,4 %) ja Virtain palvelutuotannon osalta n. 2,7 miljoonaa euroa (5,0 %). Merkittävään kasvuun vaikuttaa osaltaan myös se, että edellisenä vuonna menot alenivat hieman, koska palveluja jouduttiin sopeuttamaan koronan johdosta, mikä aiheutti patoutunutta kysyntää vuodelle 2021.

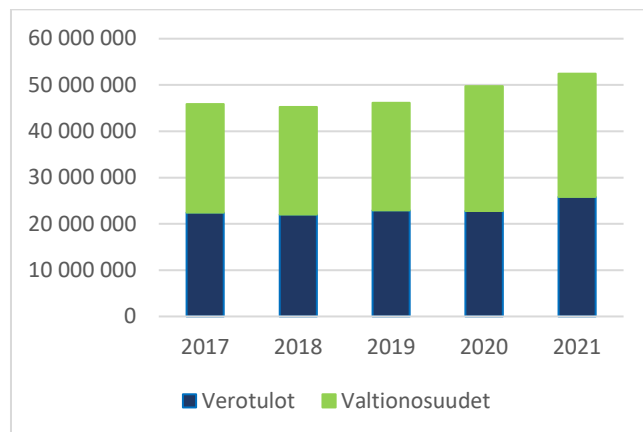
Kuvio 1. Tilikauden yli-/alijäämä kaupungissa (sis. Marttisen ja vesihuollon) sekä kaupunkikonsernissa vuosina 2017–2021.

Seuraavassa kuviossa on havainnollistettu aiempina vuosina kertynyttä tilikauden yli-/alijäämää.

Kuvio 2. Aiempien tilikausien yli-/alijäämä viiden vuoden ajalta.

Valtionosuudet toteutuivat 266 490 euroa talousarviota korkeammalla tasolla. Edelliseen vuoteen nähden valtionosuudet alenivat -326 487 euroa. Valtionosuuden alenemisen taustalla on vuonna 2020 kunnille myönnetty kertaluonteiset valtionosuuksien lisäykset koronapandemian johdosta. Verotulot kehittivät myönteisesti yleisen talustilanteen sekä työllisyyden hyvän kehityksen johdosta. Verotulot kasvoivat euromääräisesti 3 058 314 euroa (13,4 %).

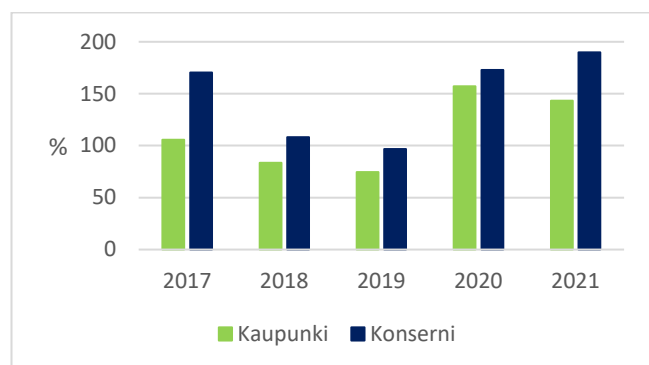

Kuvio 3. Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys.

Vuosikate osoittaa sen tulo-rahoituksen, joka kulu- jen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyttä. Tulo-rahoitusta ovat pääasiassa toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet. Kaupungin vuosikate heikkeni hieman edelliseen vuoteen

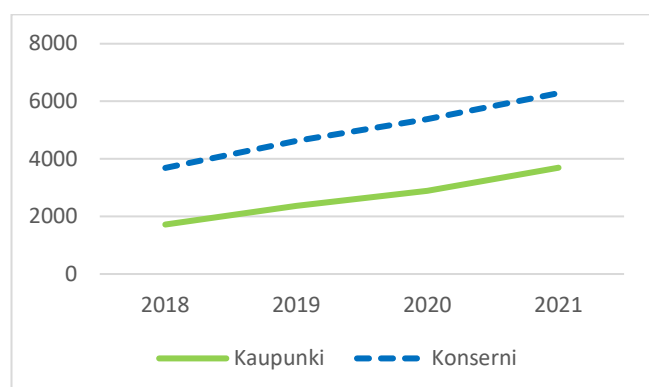
nähdn kertaluonteisen lainasaamisen alaskirjauksen johdosta, minkä vuoksi myös asukaskohdainen vuosikate hieman heikkeni. Vuosikate riitti hyvin kattamaan tilikauden poistot ja arvonalentumiset. Konsernin vuosikate koheni edelliseen vuoteen verrattuna ja riitti selkeästi kattamaan poistot.

Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Seuraavasta kuviosta 4. nähdään, miten vuosikate on kattanut poistot (%) viimeisen viiden vuoden aikana. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan/konsernin tulorahoituksen olevan riittävä.

Kuvio 4. Vuosikate %:a poistoista vuosina 2017–2021

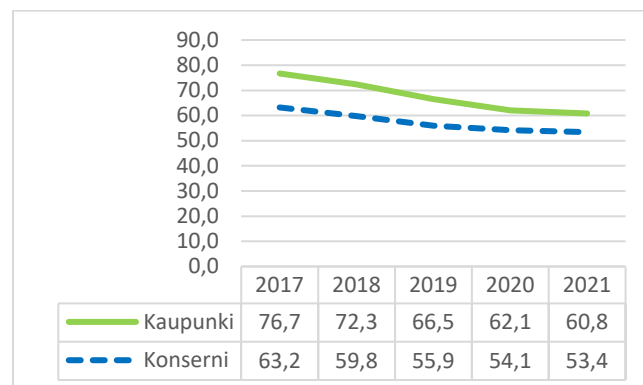
Lainan ja vuokravastuiden määrä asukasta kohden on kasvanut sekä kaupungissa että konsernissa. Kaupungin osalta velkamäärä on kasvanut 805 €/asukas ja koko konsernin tasolla 901 €/asukas.

Kuvio 5. Lainat ja vuokravastuut kaupungissa ja konsernissa vuosina 2018–2021 (€/asukas).

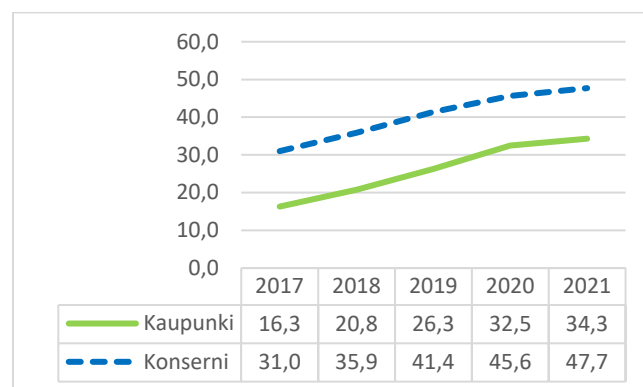
Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta. Omavaraisuus on hyvä, jos tunnusluku on 70 %. 50 % tai alle merkitsee suurta velkarasitetta.

Omavaraisuus on alentunut viime vuosina. Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota vuodesta 2017 alkaneeseen laskusuuntaiseen kehitykseen ja pitää tärkeänä, että omavaraisuusasteen negatiivinen kehitys saadaan pysäytettyä.

Kuvio 6. Omavaraisuusasteen kehitys vuosien 2017–2021 aikana.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo sen, paljonko kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi luku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus on kasvanut tasaisesti viimeisen viiden vuoden aikana sekä kaupungin osalta että koko konsernin tasolla.

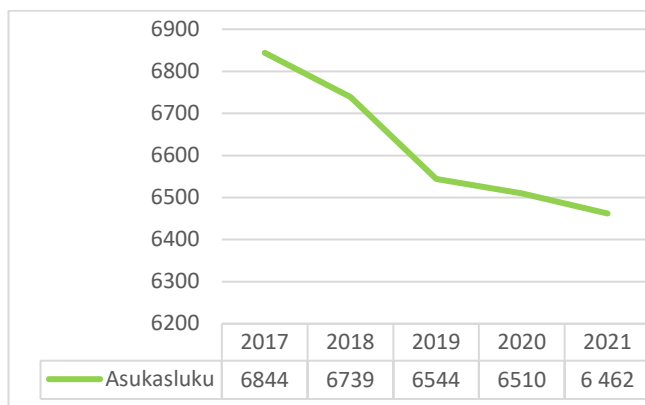
Kuvio 7. Suhteellinen velkaantuneisuus (%), vuosina 2017–2021.

Vuoden 2020 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota hankkeiden ylityksiin. Vuonna 2021 valmistunut yhtenäiskoulu on ollut hyvin mittava hanke ja tarkastuslautakunta pitää erittäin hyvänä asiana, että yhtenäiskoulu -hankkeessa pysyttiin budjetissa.

4. Valtuuston asettamien vuosita- voitteiden toteutuminen

Virtain kaupungin strategiassa ”Onnistu Virroilla – Tiekartta tulevaisuuteen” on määritelty erinäisiä tavoitteita, joista osa on vuositavoitteita ja osa tavoitteista on asetettu koko strategiakauden ajaksi.

Virtain kaupungin strategiassa on asetettu tavoitteeksi mm. väkiluvun laskun pysähtyminen. Tähän ei olla vielä strategian toteuttamisvuosina päästy. Vuonna 2021 Virtain kaupungin väkiluku oli vuoden lopussa ennakkotiedon mukaan 6462. Näin ollen vuonna 2021 väkiluku on laskenut 48 asukkaalla (vuonna 2020 28 asukkaalla, vuonna 2019 194 asukkaalla, vuonna 2018 103 asukkaalla ja vuonna 2017 73 asukkaalla). Vuosina 2020 ja 2021 väkiluvun lasku on hidastunut pariin edelliseen vuoteen verrattuna. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kuntien välinen nettomuutto kuluneen vuoden aikana on Virroilla positiivinen. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä Virtain kaupungin luku oli +26 (vuonna 2020, + 32). Myös nettomaahanmuutto oli vuonna 2021 positiivinen 18 asukkaan verran. Väestöennuste on kuitenkin yhä aleneva seuraaville vuosille.

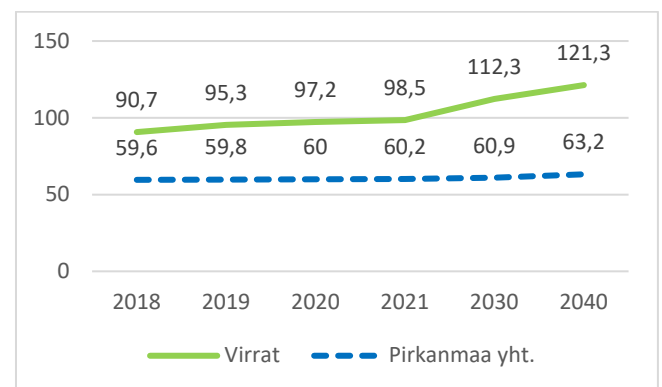

Kuvio 8. Asukasluvun kehitys viimeisten viiden vuoden ajalta.

Tilastokeskuksen syyskuussa 2021 julkaiseman ennusteen mukaan Virtain kaupungin väestöennuste vuoteen 2040 asti on aleneva ja ikääntyvä. Huoltosuhteen kasvaminen on väistämätöntä. Edellinen väestöennuste oli syyskuulta 2019. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Virroilla olisi vuonna 2030 asukkaita 5 685 (vuoden 2019 tilastoennuste oli 5 633). Samaan aikaan ikääntyvän

väestön määrä kasvaa ennusteen mukaan voimakkaasti vuoteen 2040 saakka. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan yli 75-vuotiaiden osuus vuonna 2030 tulee Virroilla olemaan n. 26 % väestöstä ja vuonna 2040 n. 29 %. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että vuonna 2020 yli 75-vuotiaiden osuus väestöstä oli n. 17 % ja vuonna 2010 noin 13%. Ennusteesta on myös huomattavissa, että nuorten (0-15-vuotiaat) ja työikäisten määrä on vähenevä. Kehitys tulee näkymään kaupungin taloudessa verotulojen toteumassa. Toisaalta lasten ja nuorten vähenevä määrä aiheuttaa tehostamistarvetta varhaiskasvatuksessa ja opetustöissä. Tulevaisuudessa ikärakenteen muutoksesta johtuva palvelutarpeen kasvu tulee nostamaan koti- ja vanhustyön kustannuksia merkittävästi. Merkittävä osa näistä kustannuksista siirtyy hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta alkaen, mutta myös kunnille jää merkittävä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Väestöllinen huoltosuhte kertoo kuinka monta ei-työikäistä eli ”huollettavaa” on yhtä työikäistä kohden. Korkea huoltosuhteen arvo tarkoittaa, että lasten ja nuorten ja/tai vanhusten osuus väestöstä on alueella suuri. Ennusteen mukaan väestöllinen huoltosuhte tulee kasvamaan kaikissa Ylä-Pirkanmaan kunnissa kiihtyvällä vauhdilla. Vuonna 2021 Virroilla huoltosuhte oli 98,5 (2020, 97,2). Vuonna 2021 Virroille syntyi 42 lasta (2020, 36).

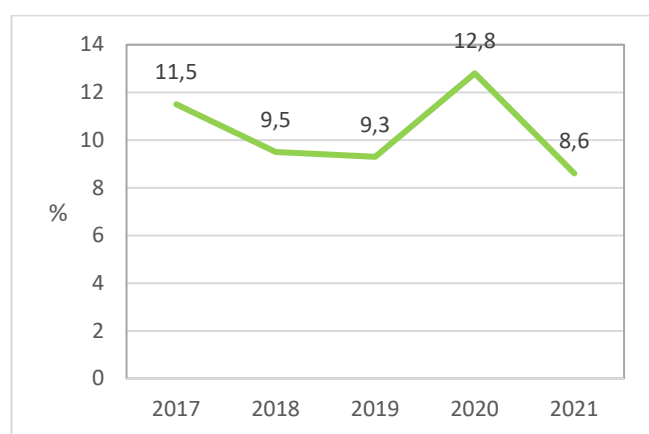

Kuvio 9. Huoltosuhteen kehitys Virroilla ja Pirkanmaalla.

Strategiassa työttömyysasteen tavoitteeksi on asetettu 8 %. Joulukuun 2021 lopussa työttömyysaste oli 8,6 % (v.2020, 12,8 %). Vuoden 2021 aikana Virtain työttömyysaste oli korkeimmillaan tammikuussa ja maaliskuussa (10,5 %) ja alhaisimmillaan lokakuussa (7 %).

Työllisyys on kehittynyt myönteisesti vuoden 2021 aikana koko maassa talouden elpymisestä johtuen. Työllisyystilanteen on arvioitu yhä kohe-
nevan vuoden 2022 aikana, mutta viimeaikaisella talouden epävarmuuden lisääntymisellä Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan johdosta, saattaa olla heikentäviä vaikutuksia myös työllisyyskehitykseen.

Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilu, jossa myös Virrat on mukana, alkoi 1.3.2021. Työllisyyden kuntakokeilussa osa työttömistä työnhakijoista siirtyy oman kotikuntansa työllisyyspalvelujen asiakkaiksi. Kokeilun alussa asiakkaita oli 199 ja joulukuussa 228.

Kuvio 10. Työttömyysasteen kehitys vuosina 2017-2021, prosenttiyksikköinä.

Valtuusto asetti vuoden 2021 talousarviossa tavoitteita mm. kaupunginhallitukselle, perusturvalautakunnalle, sivistyslautakunnalle, teknisten palveluiden lautakunnalle ja Merikanto-opistolle. Tavoitteita ja niiden toteumia tullaan käsittelemään seuraavaksi erillisissä kappaleissaan.

Arviot tavoitteiden toteumista esitetään taulukoissa liikennevalovärein sekä kuvioin. Tilinpäätöksestä näkee, mitä tavoitteen toteutumisesta on raportoitu. Tarkastuslautakunnan tekemä arviointi perustuu kyseiseen tilinpäätösinformaatioon.

Tarkastuslautakunnan arvioinnissa tavoitteiden toteutumisesta käytetään seuraavia värejä ja kuvioita:

Tavoite toteutui	
Tavoite toteutui osittain: vähintään puolet tavoitelluista tuloksista saavutettiin	
Tavoite ei toteutunut: tavoite ei toteutunut tai vain alle puolet tavoitelluista tuloksista saavutettiin	
Tavoitetta ei arvioitu: Esim. tavoite tai toteumasta raportointi on epäselvä tai mittaukselliset tulokset valmistuvat myöhemmin	

4.1. Kaupunginhallitukselle asetetut vuositavoitteet

Kaupunginhallitukselle on talousarviossa asetettu 11 tavoitetta. Tavoitteiden toteumia on joiltakin osin kommentoitu seuraavan taulukon perässä.

Kaupunginhallitus	
Uuden henkilöstöhallinnon järjestelmän laaja-alainen hyödyntäminen sekä esimiestyön helpottaminen ja kehittäminen	
Konserniohjauksen jalkauttaminen	
Tukitoimintojen tehostaminen	
Riskienhallinta ja sisäinen valvonta	
Onnistuminen hankinnoissa	
Kaupungin elinvoimaisuuden kehittäminen	
Yhteistyön kehittäminen Tredun, muiden koulutuksenjärjestäjien sekä yritysten kanssa	
Sidosryhmäyhteistyön kehittäminen	
Työllisyyden vahvistaminen	
Kuntalaisten kuuleminen ja osallistaminen	
Digitalisaation edistäminen	

Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan kaupunginhallituksen tavoitteista kaksi on toteutu-

nut, kaksi tavoitetta toteutui osittain, kuusi tavoitetta ei toteutunut ja yhtä tavoitetta ei pystytty arvioimaan.

Tavoitetta tukitoimintojen tehostaminen ei ole voitu arvioida, sillä toimenpiteeksi mainittu selvitys keskitetyistä toimistopalveluista tullaan toteuman mukaan tekemään osana hallinnon organisaatiomuutosta sekä sote-uudistukseen valmistautuessa.

Tavoitteena olleen kaupungin elinvoimaisuuden kehittämisen mittarina ovat olleet mm. myydyt tontit/vuosi sekä rakennus- ja ympäristölupien määrä/vuosi. Mittarille ei kuitenkaan ole asetettu varsinaista lukumäärätavoitetta, joten tarkastuslautakunta ei pysty arvioimaan, onko tavoite toteutunut vai ei. Tavoitteen yhtenä mittarina/toimenpiteenä on myös ollut rakennusjärjestyksen hyväksyminen. Tavoite ei ole toteutunut. Rakennusjärjestyksen päivittäminen oli tavoitteena myös vuoden 2020 talousarviossa. Virtain kaupungin voimassa oleva rakennusjärjestys on vuodelta 2003 ja tarkastuslautakunta pitääkin tärkeänä, että rakennusjärjestys saataisiin päivitettyä pikimmiten. Tarkastuslautakunta kysyy, miksi tavoite ei ole toteutunut ja mitä toimenpiteitä tehdään, jotta rakennusjärjestys saadaan päivitettyä?

Tavoitteeksi asetettu yhteistyön kehittäminen Tredun, muiden koulutuksenjärjestäjien sekä yritysten kanssa ei ole toteutunut. Toimenpiteenä on ollut koulutusten ja koulutuslinjojen toteutuminen yritysten tarpeiden mukaisesti. Toteutuksessa on kuitenkin mainittu vain, että Tredussa on käynnistynyt 6 linjaa. Mainintaa siitä, onko koulutuslinjat toteutuneet yritysten tarpeiden mukaisesti, ei ole mainittu. Tarkastuslautakunta kysyy, onko yritysten tarpeet huomioitu koulutuslinjojen suunnittelussa? Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että yhteistyötä Tredun kanssa tehdään edelleen ja pitää erittäin hyvänä asiana, että koulutuslinjoja on ollut tarjolla opiskelijoille.

Tavoitteena on ollut kuntalaisten kuuleminen ja osallistaminen. Mittarina on ollut eri kohderyhmien tilaisuudet 10/vuosi. Toteutuksessa on mainittu, että koronarajoitusten johdosta tilaisuuksia ei ole järjestetty. Tarkastuslautakunta suositaa, että mahdollisuuksien mukaan käytettäisiin hyödyksi uusia sähköisiä kokousmenetelmiä tai sitten tilaisuuksien lisäksi/sijasta muulla tavoin osallistaa kuntalaisia.

Tasapainottamisohjelman toteutuminen kaupunginhallituksen osalta:

Asetetuista tavoitteista kaksi on toteutunut, kaksi tavoitetta on toteutunut osittain ja yksi tavoite ei ole toteutunut.

4.2. Perusturvalautakunnalle asetetut vuositavoitteet

Perusturvalautakunnalle on valtuusto asettanut seitsemän tavoitetta. Tavoitteiden toteutumia on joiltakin osin kommentoitu seuraavan taulukon perässä.

Perusturvalautakunta	
Sitoutunut, palvelualtis, vastuullinen, kehittyvä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	
Kustannustehokkuus	
Oikea-aikaiset, oikein mitoitettut ja kohdennetut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut	
Sote-yhteistoiminta-alue (Ruovesi, Virrat ja Keiturin Sote Oy) sekä alueen palveluntuottajat ja kolmas sektori toimivat yhdessä asukkaiden hyväksi	
Pirkanmaa-yhteensopivuus alueen sote-palvelut turvaten.	
Digitaalisten palveluiden ja liikkuvien terveyspalveluiden kehittäminen	
Helposti lähestyttävät, tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset lähipalvelut	

Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan perusturvalautakunnalle asetetuista tavoitteista yksi on toteutunut, neljä tavoitetta on toteutunut osittain, yksi tavoite ei ole toteutunut ja yhtä tavoitetta ei pystytty arvioimaan. Perusturvalautakunnan tavoitteet ovat samat kuin edellisessä talousarviossa. Mittarit/toimenpiteet ovat myös hyvin pitkälti samat kuin edellisenä vuonna.

Tavoitteeksi on asetettu sitoutunut, palveluaitis, vastuullinen, kehittyvä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Tarkastuslautakunta ei voi arvioida tavoitteen toteutumista, sillä mittareille ei ole asetettu lukumäärällisiä tavoitearvoja, ja toteuman raportointi on osin epäselvä eikä mittareita/toimenpiteitä toteuman mukaan olla tutkittu toimintavuonna. Mittareina on ollut toteutuneiden kehityskeskustelujen määrä, mutta määrälle ei ole asetettu mitään tavoitearvoa. Toisena mittarina on ollut sairauspoissaolojen väheneminen. Mittarille ei kuitenkaan ole asetettu lähtötasolle arvoa. Lisäksi toteuman raportointi on epäselvä. Sairauspoissaolot on hyvin mitattavissa oleva arvo, jolloin mittarille olisi voinut asettaa selkeän lähtötason ja tavoitteen kyseisen määrän vähenemiselle. Kolmantena mittarina on ollut Kunta 10 -tutkimuksen tulosten paraneminen. Vuonna 2021 tutkimusta ei kuitenkaan tehty, sillä se tehdään joka toinen vuosi. Tarkastuslautakunta ei ole pystynyt arvioimaan tavoitteen toteutumista. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan ei ole tarkoituksenmukaista ottaa tavoitteen mittariksi/toimenpiteeksi sellaista asiaa, josta lähtökohtaisesti tiedetään, että sitä ei tutkita toimintavuonna. Yhtenä mittarina oli myös toteutuneiden kehityskeskustelujen määrä. Toteumassa oli raportoitu, että kehityskeskusteluja ei tilastoitu. Tarkastuslautakunta kysyy, miksi käytyjen kehityskeskustelujen määrää ei olla tilastoitu ja onko kehityskeskusteluja käyty?

Tarkastuslautakunta pyytää kiinnittämään huomiota mittarin ja toteuman selkeyteen ja yhteneväisyyteen. Tavoitteiden, mittareiden ja toteuman raportoinnin ollessa epämääräisiä tavoitteiden toteuman arviointi on haasteellista.

Koti- ja vanhustyön tulosalue ylittyi 1 290 838 euroa. Perusturvan alaisen toiminnan budjetti on kokonaisuutena kuitenkin pysynyt talousarviossa. Tarkastuslautakunta suosittaa, että lisämäärärahat tai määrärahojen siirrot tulosalueelta toiselle haettaisiin jo toimintavuonna.

Tasapainottamisohjelman toteutuminen perusturvalautakunnan osalta.

Perusturvalautakunnalle ei asetettu säästötavoitteita vuodelle 2021, koska soteuudistuksen oli tarkoitus toteutua 1.1.2021.

4.3. Sivistyslautakunnalle asetetut vuosittaiset tavoitteet

Valtuusto asetti sivistyslautakunnalle yhdeksän tavoitetta. Tavoitteiden toteumia on joiltakin osin kommentoitu seuraavan taulukon perässä.

Sivistyslautakunta	
Selkeät tehtäväkuvat	
Tiedonkulun ja vuorovaikutuksen parantaminen	
Tasapuolinen ja oikeudenmukainen kohtelu; suunnitelman mukaiset koulutusmahdollisuudet kaikille	
Kiinnitetään huomiota talousarviovalmisteluun ja tehostetaan talouden seurantaa	
Terveellisten ja turvallisten olosuhteiden turvaaminen kouluissa ja varhaiskasvatuksessa	
Yhteistyö yhdistysten, seurojen ja eri toimijoiden kanssa sekä yhteistyömahdollisuuksien selvittäminen naapurikuntien kanssa	
Asiakaslähtöinen palvelu, jossa huolehditaan monipuolisista palvelumuodoista lainsäädännön mukaisesti (mm. monipuoliset varhaiskasvatuspalvelut, toisen asteen tarpeen mukainen koulutus)	
Yhtenäiskoulun hallinnollinen ja pedagoginen suunnittelu	
Vapaa-aikatoimen palvelujen kehittäminen	

Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan sivistyslautakunnalle asetetuista tavoitteista kolme toteutui, viisi tavoitetta toteutui osittain ja yksi tavoite jäi toteutumatta. Sivistyslautakunnalla on ollut hyvin pitkälti samat tavoitteet ja mittarit/toimenpiteet jo vuodesta 2019. Tavoitteiden asettamisessa on tavoitteena kehittää toimintaa. Onko

tarkoituksenmukaista asettaa samat tavoitteet vuodesta toiseen?

Vapaa-aikatoimelle oli asetettu yksi tavoite: Vapaa-aikatoimen palvelujen kehittäminen. Toimenpiteenä oli liikuntapoliittisen ohjelman päivittäminen. Tavoite toteutui. Vapaa-aikatoimi käsittää liikuntatoimen, kulttuuritoimen ja kansalaisopiston ja näin ollen se on merkittävässä roolissa sivistyslautakunnan alaisessa toiminnassa. Tarkastuslautakunta kysyy, onko vapaa-aikatoimelle asetetut tavoitteet riittäviä? Myös tulevaisuudessa hyvinvointialueiden toiminnan alkaessa kunnan vastuulle jäävä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen korostaa vapaa-aikatoimen roolia. Rooliin nähden tarkastuslautakunnan mielestä on tärkeää myös panostaa näiden toimintojen kehittämiseen ja tavoitteiden asetantaan.

Tasapainottamisohjelman toteutuminen sivistyslautakunnan osalta:

Sivistyslautakunnalla on kahdeksan tasapainottamistavoitetta, joista kuusi on toteutunut ja kaksi on toteutunut osittain.

4.4. Teknisten palveluiden lautakunnalle asetetut vuosittaiset tavoitteet

Teknisten palveluiden lautakunnalle on talousarviossa asetettu kahdeksan tavoitetta. Tavoitteiden toteutumia on joiltakin osin kommentoitu seuraavan taulukon perässä.

Teknisten palveluiden lautakunta	
Hyvinvoiva, osaava ja sitoutunut henkilöstö	▲
Kustannustehokkuuden ja kustannustietouden lisääminen/parantaminen	■
Kehitämme kaupunkikuvaa suunnitelmallisesti	■
Digitalisaation kehittäminen; <ul style="list-style-type: none"> - Koneohjausjärjestelmä - Paikkatieto-ohjelmisto - Siivouksen toiminnanohjausjärjestelmä 	■

Yhteistyön kehittäminen lähikuntien ja muiden sidosryhmien kanssa	■
Turvallinen ja esteetön ympäristö	●
Ruokahuollon tuotannonohjausjärjestelmä	▲
Infran hallintajärjestelmä	▲

Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan teknisten palveluiden lautakunnalle asetetuista tavoitteista yksi toteutui, neljä tavoitetta toteutui osittain ja kolme tavoitetta ei toteutunut.

Tilinpäätöksessä raportoidut tavoitteiden toteumat ovat osittain epäselviä eivätkä vastaa suoraan mittariin. Tavoite mittari ja toteuma eivät ole johdonmukainen jatkumo. Toteumissa on käytetty myös epätarkkoja termejä, kuten osalla ja lähes. Näistä johtuen tarkastuslautakunnan on ollut haasteellista arvioida, kuinka suuri osa tavoitteista on toteutunut ja millä tasolla ne ovat toteutuneet.

Tavoitteena on ollut Infran hallintajärjestelmä, jossa mittarina/toimenpiteenä on ollut korjausvelan laskeminen ja korjaustoimenpiteiden toteutus 30.9.2021 mennessä. Tavoite ei ole toteutunut. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että korjausvelkaa käsiteltäisiin ja suosittaa, että tiedot tuotaisiin myös tilinpäätökseen, vaikka tilinpäätöstä ohjaava lainsäädäntö ei sen raportointia tilinpäätöksessä edellytä. Korjausvelka on ns. ottamaton velka.

Tarkastuslautakunta on aiemmin arviointikertomuksessaan huomauttanut, että tavoitteille asetettujen mittareiden määrä on ollut huomattava. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä tavoitteille asetettujen mittareiden määrää on vähennetty aiemmasta. Lautakunnalle asetettuja tavoitteita oli myös vähennetty ja selkeytetty. Tavoitteista vain yksi oli sama kuin edellisenä vuonna. Tavoitteiden asetanta on kehittynyt hyvään suuntaan. Tarkastuslautakunta pitää myös hyvänä, että tavoitteiksi oli asetettu uusia tavoitteita. Tavoitteiden toteutuksen arviointi on helpompaa ja myös selkeämpää. Tulee muistaa, että tilinpäätös on tarkoitettu myös kuntalaisille, jotta he voivat seurata, ovatko valtuuston asettamat tavoitteet toteutuneet.

Tasapainottamisohjelman toteutuminen teknisten palveluiden lautakunnan osalta:

Teknisten palveluiden lautakunnalle on asetettu 12 tasapainottamistoimenpidettä. Toteutunut 5, osittain 1, ei ole toteutunut 5, yhtä ei pystytty arvioimaan.

Osa tavoitteista on ilmoitettu toteutuvan vasta tulevaisuudessa. Toteumassa halutaan kuitenkin tietää, mikä tilanne on ollut vuonna 2021 ja onko se toteutunut toteumavuonna. Tulevaisuuden tilanteella ei ole arvioinnille merkitystä. Monessa toteuman kohdassa on mainittu, että huomioitu talousarviossa. Onko toteuma silloin toteutunut vai ei?

4.5. Merikanto-opistolle asetetut vuositaavoitteet

Merikanto-opistolle on talousarviossa asetettu kahdeksan tavoitetta. Tavoitteiden toteumia on joiltakin osin kommentoitu seuraavan taulukon perässä.

Merikanto-opisto	
Pätevät, motivoituneet ja nykypedagogiikkaan sitoutuneet opettajat	●
Talouden perustan, kuntaosuuksien ja valtionosuustuntien turvaaminen	●
Pidetään yksikkökustannukset alle maan keskiarvon	●
Tarjotaan lapsille ja nuorille onnistumisen ja itsensä ylittämisen kokemuksia	●
Tiivistetään yhteistyötä muiden taiteen perusopetusta antavien tahojen kanssa	●
Pyritään takaamaan kaikille hyväksytyille oppilaspaiikka	■
Tuetaan yhteistyötä oppilaitoksen ja kodin välillä	●
Mupe-opetuksen kehittäminen kehitysrahan tukemana	◆

Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan merikanto-opistolle asetetuista tavoitteista kuusi toteutui, yksi tavoite toteutui osittain ja yhtä tavoitetta ei pystytty arvioimaan.

Henkilöstötavoitteen mittarina oli kehityskeskustelut. Mittarille ei kuitenkaan ollut asetettu tavoitearvoa. Näin ollen tavoiteltava asia jää lukijalle epäselväksi. Myös toteuman raportointi oli epämääräinen. Näin ollen tavoitteen toteuman arviointi oli haastavaa. Kyseiselle mittarille pystyy hyvin asettamaan tavoitearvon esim. prosenttimääränä, jonka toteuman raportointi on myös selkeää.

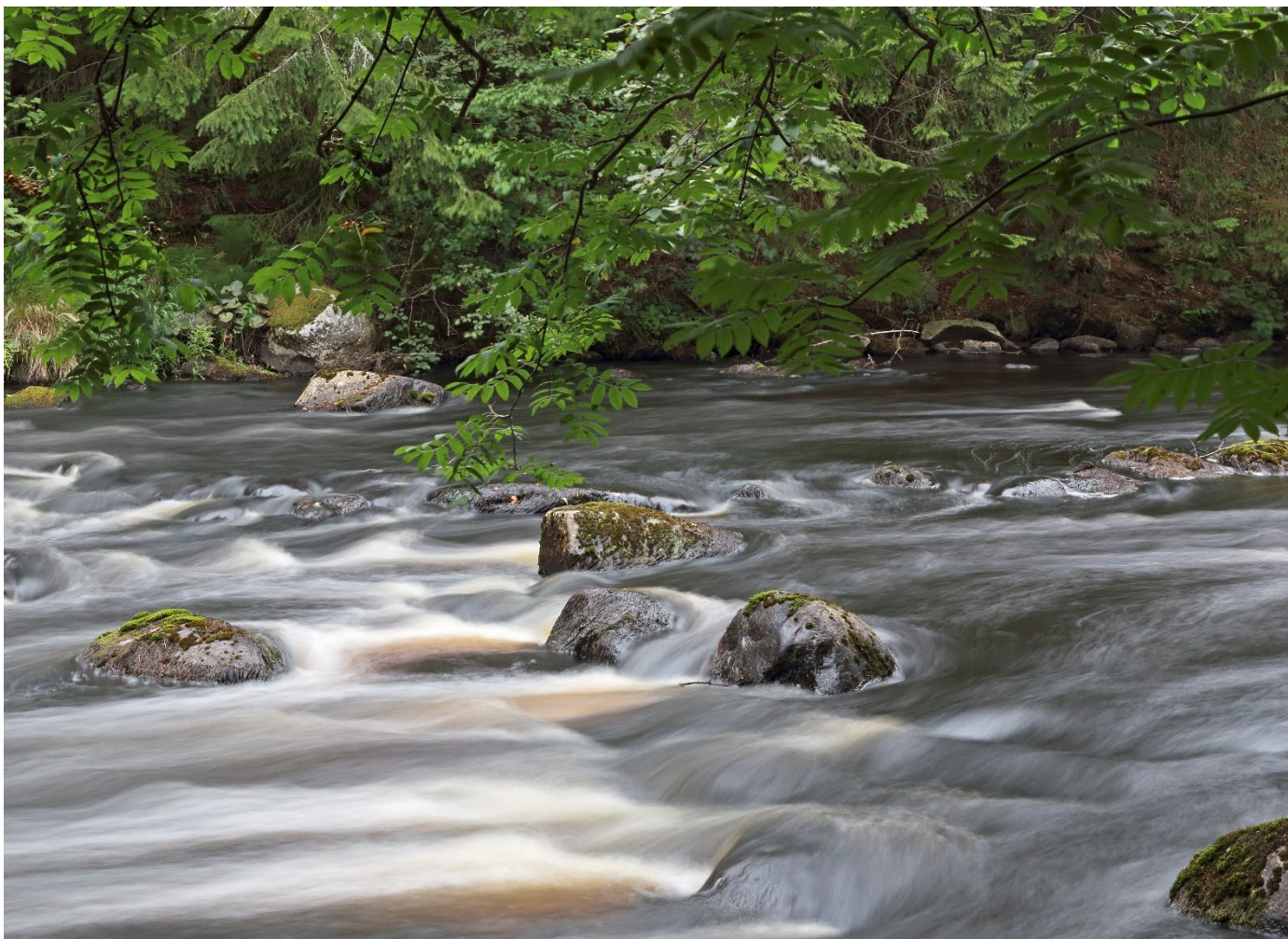
Tavoitteena oli, että yksikkökustannukset pidetään alle maan keskiarvon. Mittarina on ollut yksikkökustannusten vertaaminen valtakunnalliseen tilastoon. Toteumassa yksikkökustannusten tilastotieto on vuodelta 2020. Tarkastuslautakunta suosittaa, että omat yksikkökustannukset toimintavuodelta ilmoitettaisiin, jolloin pystytään vertaamaan kustannuksia aiempaan vuoteen, vaikka valtakunnallista tilastoa ei ole vielä laadittu.

Tavoitteena oli, että tarjotaan lapsille ja nuorille onnistumisen ja itsensä ylittämisen kokemuksia. Mittareina oli mainittu toimintaan osallistuvien oppilaiden määrä ja päättötutkintojen määrä, mutta tavoitteelle ei ole annettu lukumäärää. Näin ollen tavoiteltava asia jää epäselväksi lukijalle. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että mittareille olisi määritelty selkeät arvot.

Tavoitetta Mupe-opetuksen kehittäminen kehitysrahan tukemana ei voida arvioida, koska toteumassa ei olla vastattu mittareiden toteumiin toimintavuonna. Hanke jatkuu vuodelle 2022.

Tasapainottamisohjelman toteutuminen Merikanto-opiston osalta:

Merikanto-opistolla on ollut yksi tavoite, joka on toteutunut.

Kuva 3. Vehmaskoski

5. Konserni ja tytäryhtiöt

Valtuusto linjaa kuntastrategiassa kunnan omistajapolitiikan. Konserniyhtiöillä on aina jokin kunnan toimintaan liittyvä strateginen tavoite, ja ne toteuttavat kunnan kokonaisuuteen perustuen tuloksellisesti omistajan tavoitteita. Kokonaisedun määrittelyä selkeyttää se, että valtuusto kuntastrategiaa ja siihen liittyvää omistajapolitiikkaa koskevassa päätöksenteossään selkeästi määrittää ne pitkän aikavälin tavoitteet, joita kunnalla on omistuksiinsa liittyen.

Kuntalain mukaan valtuusto päättää kuntastrategiasta, konserniohjeesta ja omistajaohjauksen periaatteista. Kuntastrategia on valtuuston lakisääteinen ohjausväline, joka sisältää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon myös omistajapolitiikka.

Kuntalaki asettaa vaatimuksia omistajaohjaukselle. Omistajaohjauksella tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön tai muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet voivat liittyä ainakin perustamissopimukseen, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräysvallan käyttöön.

Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan omistaman yhteisön toiminnassa ja hallinnossa otetaan huomioon kunnan toiminnalle asetetut tavoitteet. Kunta ei voi puuttua yhteisön oman toimielimen yksittäiseen päätökseen tai tehdä päätöstä suoraan yhteisön puolesta. Kunta voi kuitenkin tavoitella vahvaa ja aktiivista omistajuutta, jonka seurauksena omistajaohjauksen kohteena oleva yhteisö toimii kunnan strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Kuntalain mukaan kunnanhallituksen tulee vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta. Virtain kaupungin hallintosäännön mukaisesti konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Kaupunginhallitus johtaa kaupunkikonsernia ja vastaa konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginjohtaja vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta ja valvonnasta. Kuntalain mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Konserniohjeessa määritellään Virtain kaupungin ja sen omistamien tytäryhteisöjen johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyvistä toimintaperiaatteista. Tavoitteena on varmistaa kaupungin omistajapoliittisten tavoitteiden ja strategioiden saavuttaminen sekä yhtenäistää toimintakulttuuri ja käytännöt koko konsernin tasolla. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kaupungin yhteisöistä saadun tiedonlaadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen sekä yhteisiin tavoitteisiin sitouttamiseen. Konserniohjeen tarkoituksena on varmistaa, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet ja riittävän yhdenmukaiset arvot ja liiketoimintaperiaatteet.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Virtain kaupungin päivitetyn konserniohjeen 16.11.2020. Myös Virtain kaupungin omistajapoliittiset periaatteet on hyväksytty samaisessa valtuuston kokouksessa. Omistajapoliittiset periaatteet tulee päivitettäväksi valtuustokausittain.

Kaupunki omistaa 100 % omistussuhteella:

- Kiinteistö Oy Virtain Vuokratalot
- Kiinteistö Oy Virtain Veteraanit
- Kiinteistö Oy Tyrkönrivin
- Kiinteistö Oy Virtain Opiskelija-asuntolan
- Virtain Yrityspalvelut Oy:n
- Keiturin Sote Oy:n
- Virtain Energia Oy:n

Kiinteistö Oy Tyrkönrivi rakennuksen myynti toteutui 16.3.2020, jonka jälkeen yhtiöllä ei ole ollut varsinaista toimintaa. Yhtiö asetettiin vapaaehtoiseen selvitystilaan ja yhtiön purkautuminen on rekisteröity 9.9.2021. Loppuvuonna perustettiin uusi tytäryhtiö Virtain Elinvoimapalvelut Oy, joka

on merkitty kaupparekisteriin 15.11.2021. Kaupungin teollisuus- ja tuotantotiloihin liittyvä toiminta on siirretty yhtiölle liiketoimintasiirtona 1.2.2022 alkaen. Jatkossa Virtain Yrityspalvelu Oy:n vastaava toiminta on tarkoitus yhdistää uuteen yhtiöön. Tämän johdosta kaupunki on alaskirjannut lopun Virtain Yrityspalvelu Oy pääomailainsaamisesta, jolla ei kuitenkaan ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Lisäksi kaupungilla on 75 % omistusosuus Kiinteistö Oy Killinpolusta ja 62,8 % omistusosuus Virtain Jäähalli Oy:stä.

Talousarviossa on asetettu vuositavoitteet seuraaville tytäryhtiölle: Virtain Yrityspalvelut Oy:lle, Kiinteistö Oy Virtain Vuokrataloille, Virtain Jäähalli Oy:lle ja Keiturin Sote Oy:lle, Virtain Energia Oy:lle, Kiinteistö Oy Virtain Veteraanit.

Virtain Yrityspalvelu Oy

Virtain Yrityspalvelu Oy:n tehtävänä on vuokrata omistamiaan sekä kaupungin omistamia teollisuustiloja yrityksille. Vuonna 2021 yhtiö jatkoi vakiintunutta toimintaansa. Liikevaihto aleni 80,9 % johtuen edellisen vuoden kertaluonteisesta hallin rakennuttamiseen liittyvästä liikevaihdosta. Yhtiön tilikauden tulos ennen veroja oli 67 513,05 euroa positiivinen (vuosi 2020; 179 885,86 euroa), tilikauden tulos ennen veroja aleni siten noin 62,5 %.

Virtain kaupunki on perustanut uuden tytäryhtiön, Virtain Elinvoimapalvelut Oy:n. Perustetulle yritykselle on siirretty liiketoimintasiirrossa kaupungin suoraan omistamat teollisuushallit. Yhtiö aloitti toimintansa 01.02.2022. Tämä siirto alentaa Virtain Yrityspalvelu Oy:n välivuokrauksesta tulevaa liikevaihtoa, koska kyseessä olevat hallit olivat siirtoon saakka Virtain kaupungin ja Virtain Yrityspalvelu Oy:n välivuokraussopimuksen osana. Virtain Yrityspalvelu Oy:n omistamien kohteiden sekä välivuokrattavien kohteiden vuokraustilanne on hyvä. Vuokrausaste on 100 %. Tulevaisuuden suunnitelmassa on Virtain Yrityspalvelun sulautuminen osaksi Virtain Elinvoimapalvelut Oy:tä. Toimintamallia valmistellaan vuoden 2022 aikana.

Yhtiölle oli asetettu tilikauden tulokseksi vähintään 20.000 ja vuokrausasteeksi 100 %. Myös vuodelle 2021 oli tavoitteeksi ilmoitettu teollisuushallien siirto kaupungilta yhtiölle, joka ei kuitenkaan toteutunut. Tilikauden tuloksen toteuma oli 52 591,61, joten tavoite toteutui. Myös asetettu tavoite vuokrausasteelle toteutui.

Kiinteistö Oy Virtain Vuokratalot

Tulostavoitteena vuodelle 2021 on ollut ylijäämäinen tulos, eli tulostavoite on vähintään 0-tulos. Yhtiön tulos oli 78 974,58. Vuokrausasteen tavoite oli 90 %. Huoneistojen vuokrausaste vuonna 2021 on n. 88 % ilman tyhjillään olevaa Koivulantie 2:ta. Kokonaan tyhjillään olevat talot huomioiden vuokrausaste olisi n. 79 %. Louhenkatu 4 on purettu vuoden 2021 aikana. Koivulantie 2:n osalta on kartoitettu eri jatkovaihtoehtoja kunnostuksen, myynnin tai purkamisen välillä sekä teetetty kustannusarvio laajasta peruskorjauksesta.

Tarkastuslautakunta kiinnitti viime arviointikertomuksessa huomiota, että yhtiölle ei ole valittu toimitusjohtajaa, vaikka kaupunginhallitus on antanut yhtiölle omistajaohjausta Ari Juvakan valitsemiseksi yhtiön toimitusjohtajaksi. Ari Juvakka on omistajaohjauksen mukaisesti valittu toimitusjohtajaksi 1.8.2021 alkaen.

Keiturin Sote Oy

Talousarviossa yhtiölle oli asetettu tulostavoitteeksi vähintään 0-tulos. Toteuma oli 23 154,95. Näin ollen tavoite on toteutunut. Lisäksi tavoitteeksi oli asetettu sovituissa tilaussummassa pysyminen tai sen alittaminen. Tavoite ei ole toteutunut, sillä ylitystä on tapahtunut 2 %. Kolmantena tavoitteena oli tilattujen palveluiden toteuttaminen laadukkaasti hoitotakuun ja muiden lakisääteisten velvoitteiden mukaisesti, joka on toteutunut.

Virtain Energia Oy

Yhtiölle on talousarviossa asetettu tulostavoitteeksi vähintään 37.000 euroa. Tavoite on toteutunut, sillä tulos on ollut 189.077,39. Kaukolämmön myynti toteutui edellisvuotta korkeammalla

tasolla liikevaihto kasvaessa 15,2 %. Kasvuun vaikutti edellistä vuotta kylmempi talvi sekä muuttaman uuden suurehkon asiakkaan lisäys. Muutokseen vaikuttaa myös edellisen vuoden normaalia lämpimämpi talvi. Lämmön toimintavarmuudelle on asetettu tavoite, että lämmöntoimituksessa ei ole merkittäviä häiriöitä. Tavoite on toteutunut. Uusien liittymien tavoitteeksi on asetettu vähintään kolme ja tavoite on toteutunut, sillä uusia liittymiä on tehty seitsemän.

Kiinteistö Oy Virtain Veteraanit

Tilikauden tulostavoitteena oli vähintään nollatulos. Kiinteistö Oy Virtain Veteraanit teki 0 tuloksen asuintalovarausten muodostamisen jälkeen. Näin ollen tavoite toteutui. Vuokrausasteen tavoitteeksi oli asetettu 95 % ja toteuma oli 93 %, joten tavoitteeseen ei ihan päästy.

Liikelaitos Marttinen

Liikelaitos Marttinen on nuoriso- ja matkailukeskus, jonka toiminta on pääosin suunnattu nuorille. Liikelaitoksen ensisijaisena tehtävänä on toimia nuorisolain mukaisena valtionapukelpoisena nuorisokeskuksena ja toteuttaa nuorisokeskukselle lainsäädännössä määritellyjä tavoitteita ja tehtäviä. Nuorisokeskustoiminnan lisäksi Marttinen on hoitanut 6.3.2017 alkaen myös kunnallisen nuorisotyön tehtävät Virtain kaupungin siihen myöntämällä määrärahalta.

Nuorisotoiminnan menoihin saadaan valtionavustusta Veikkausvoittovaroista opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Nuorisotoiminta on yleishyödyllistä ja mahdollinen ylijäämä käytetään nuorisotyön kehittämiseen sekä nuorisotyön käytössä olevien infrastruktuurien ylläpitoon ja kehittämiseen. Nuorisotoiminnan ohella Marttinen on monipuolinen kokous- ja juhlatalo. Tämä toiminta on markkinahinnoilla tapahtuvaa toimintaa, joka tukee keskuksen nuorisotyötä. Nuoriso- ja elinkeinotoiminta on eriytetty keskuksen kirjanpidossa.

Erillinen tulosalue on myös Perinnekylä, perinnehajainen kulttuurimatkailualue, jossa on kolme museota sekä lähes 30 muuta museaalisesti ja paikallishistoriallisesti arvokasta rakennusta. Osa rakennuksista on vuokrattu matkailua palvelevan

yrittötoiminnan käyttöön. Kaupunki avustaa Perinnekyllän toimintaa. Hallinto- ja elinvoimaosaston vuoden 2022 talousarvioon on asetettu yhdeksi toimenpiteeksi selvittää kulttuuritoimen kanssa Perinnekyllän siirto Marttiselta.

Toimintavuoteen 2021 vaikutti edelleen Covid19-epidemian rajoitus- ja suositustoimet. Opetus- ja kulttuuriministeriö antoi nuorisokeskuksille akuuttia koronasta johtuvaa kustannustukea toiminnan varmistamiseen ja ylläpitämiseen nuorisolain edellyttämällä tavalla. Asiakaskäyttäytymisen muuttumisen ja epävarmuuden jatkumisen vuoksi muutokset realisoituivat entistä lyhyemmillä varoitusajoilla, jolloin myös toiminnan suunnittelu ja resurssien allokointi hankaloitui. Tämä edellytti henkilökunnalta suurta joustavuutta ja toiminnalta ketteryyttä, jota mukautettiin vuoden aikana vallitsevan tilanteen edellyttämällä tavalla. Kansainvälinen toiminta ei päässyt kunnolla käyntiin eikä kansainvälisiä leirejä ja vaihtoja pystytty vieläkään toteuttamaan täysin suunnitellun mukaisesti. Myös hankkeissa jouduttiin siirtämään kaudelle suunniteltuja toimintoja.

Liikelaitoksen liikevaihto vuonna 2021 oli 997 278,58 € (2020: 773 795,22 €). Liikevaihto nousi 28,9 % edellisvuodesta.

Toiminnalliseksi tavoitteeksi on asetettu, että käyttöpäivät ovat 30 000 käyttöpäivää. Tavoitteeseen ei olla päästy, sillä toteuma on 13 149 (43,8 %) käyttöpäivää. Käyttöpäivien kokonaismäärä kuitenkin kasvoi 33 % edellisvuodesta. Taloudelliseksi tavoitteeksi on asetettu ylijäämäinen tulos. Toteuma on 14 904,41, jolloin tavoitteeseen on päästy. Tuloksen syntymiseen vaikutti etenkin tiukka talouskuri ja henkilöstön joustaminen.

Virtain Jäähalli Oy

Kaupungin omistusosuus Virtain Jäähalli Oy:stä on 62,8 %. Virtain Jäähalli Oy:n pysyvänä tavoitteena on turvata edellytyksiä aktiiviseen harrastustoimintaan. Tulostavoitteeksi vuodelle 2020 asetettiin 0-tulos. Tavoite ei ole toteutunut, sillä toteuma on - 28 498,85. Myydyin jääajan tavoite oli 950 h ja toteuma 513 h, eli tavoite ei toteutunut.

Kuva 4. Torisevan rotkojärvet

Kuva 5. Tarjanne-laiva

6. Tarkastuslautakunnan arviointi tavoiteasetannasta ja toteumien raportoinnista tilinpäätöksessä

Lain mukaan kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti. Talousarvio on laadittava siten, että se toteuttaa strategiaa. Kaupungin vuositavoitteet on laadittu strategian osa-alueittain ja raportoinnista käy hyvin ilmi, mitä strategian osa-aluetta tavoitteella toteutetaan. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaupungin toimintaa on johdettu strategialähtöisesti.

Tavoitteita oli asetettu toimielimille 43 kpl. Asetetuista tavoitteista 13 toteutui (30 %), 16 tavoitetta toteutui osittain (37 %), 11 tavoitetta ei toteutunut (26 %) ja kolmea tavoitetta ei pystytty arvioimaan (7 %).

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, että toimielimille asetetut tavoitteet olivat osin samoja kuin edellisvuonna, esimerkiksi sivistys- ja perusturvalautakunnalla. Joillekin mittareille ja toimenpiteille ei ollut asetettu lukumäärällisiä tavoitearvoja, jolloin toteuman arviointi oli hankalaa. Osin toteumat olivat epäselvästi ilmoitettu. Tarkastuslautakunta kaipaa edelleen selkeyttä vuositavoitteiden valmisteluun ennen kuin ne viedään valtuuston päätettäväksi. Tarkastuslautakunta suosittaa raportoinnin selkeyttämistä siten, että vuositavoitteet valmisteltaisiin jatkossa yksiselitteiseen, mitattavissa ja arvioitavissa olevaan muotoon. Kaikilta osin tavoite, toimenpide, mittari ja toteutuma eivät ole johdonmukainen jatkumo. Suositellaan jatkumon selkeyttämistä siten, että toteuma vastaa mittaria ja että mittareille on esitetty selkeä arvo joko lukumäärä tai prosenttiosuus. Tilinpäätös on asiakirja, jota voi lukea kuka tahansa kuntalainen. Lukijan tulee tietää, mitä kaupungissa tavoitellaan ja mitä on saavutettu.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen on tarkoitus toimia valtuustolle kehittämistyökaluna.

Tarkastuslautakunnan kysymykset ja kannanotot kaupunginhallitukselle

- Rakennusjärjestyksen päivittäminen on ollut tavoitteena toimintavuonna sekä jo vuonna 2020. Tavoite ei kuitenkaan ole toteutunut. Tarkastuslautakunta kysyy, miksi tavoite ei ole toteutunut ja mitä toimenpiteitä tehdään, jotta rakennusjärjestys saadaan päivitettyä?
- Kaupunginhallituksen tavoitteeksi asetettu yhteistyön kehittäminen Tredun, muiden koulutusjärjestäjien sekä yritysten kanssa ei ole toteutunut. Toimenpiteenä on ollut koulutusten ja koulutuslinjojen toteutuminen yritysten tarpeiden mukaisesti. Toteumassa on kuitenkin mainittu vain, että Tredussa on käynnistynyt kuusi linjaa. Mainintaa siitä, onko koulutuslinjat toteutuneet yritysten tarpeiden mukaisesti ei ole. Tarkastuslautakunta kysyy, onko yritysten tarpeet huomioitu koulutuslinjojen suunnittelussa?
- Perusturvalautakunnan henkilöstötavoitteen yhtenä mittarina oli toteutuneiden kehityskeskustelujen määrä. Toteumassa oli raportoitu, että kehityskeskusteluja ei tilastoitu. Tarkastuslautakunta kysyy, miksi käytyjen kehityskeskustelujen määrää ei tilastoitu ja onko kehityskeskusteluja käyty?
- Vapaa-aikatoimelle oli asetettu yksi tavoite: Vapaa-aikatoimen palvelujen kehittäminen. Toimenpiteenä oli liikuntapoliittisen ohjelman päivittäminen. Tavoite toteutui. Vapaa-aikatoimi käsittää liikuntatoimen, kulttuuritoimen ja kansalaisopiston ja näin ollen se on merkittävässä roolissa sivistyslautakunnan alaisessa toiminnassa. Tarkastuslautakunta kysyy, onko vapaa-aikatoimelle asetetut tavoitteet riittäviä?
- Tarkastuslautakunta pyytää selvitystä siitä, että minkälainen prosessi lautakunnilla ja viranhaltijoilla on talousarviotavoitteiden, mittareiden ja toimenpiteiden asetannassa?
- Tarkastuslautakunnan arvion mukaan ei ole tarkoituksenmukaista ottaa tavoitteen mittariksi/toimenpiteeksi sellaista asiaa, josta lähtökohtaisesti jo talousarviota laadittaessa tiedetään, että sitä

ei tutkita toimintavuonna. Tästä esimerkkinä Kunta 10 tutkimus, joka toteutetaan joka toinen vuosi.

- Strategian kivijalkana on ollut henkilöstö. Toimielimille asetetuista henkilöstötavoitteista vain yksi oli täysin toteutunut. Tarkastuslautakunta suosittaa, että asetettuja henkilöstötavoitteita seurattaisiin vuoden aikana toimielimittäin.
- Ammattitaitoisen ja pätevän henkilöstön saaminen on erityisesti varhaiskasvatuksen ja sosiaali-toimen osalta haastavaa. Ongelma on valtakunnallinen. Pätevän henkilöstön ylläpitämisessä on tärkeää myös mahdollistaa täydennyskoulutus.
- Kehityskeskustelut kuuluvat normaaliin vuosittaiseen toimintaan, joten tarkastuslautakunnan mielestä on tarpeetonta asettaa niitä tavoitteeksi.

7. Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2021 valtuuston käsiteltäväksi. Tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että kaupunginhallitus, lautakunnat ja muut tilivelvolliset ottavat huomioon arviointikertomuksessa esitetyt havainnot ja että kaupunginhallitus esittää lokakuun 2022 loppuun mennessä valtuustolle, mihin toimiin niiden johdosta on ryhdytty.

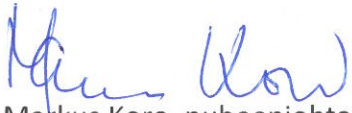
Tilintarkastuskertomuksen mukaan kaupungin hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

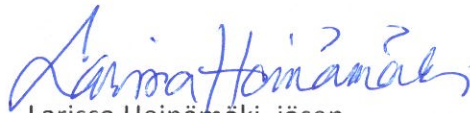
Kuva 6. Torisevan rotkojärvet

8. Allekirjoitukset

Virtain kaupungin tarkastuslautakunta 31.5.2022

Markus Koro, puheenjohtaja

Larissa Heinämäki, jäsen

Pentti Vaara, jäsen

Sanna Keihänen, jäsen

Pirkko Mikkola, jäsen

Markku Lehto, jäsen

Kari Savinen, varajäsen